

Raport z samooceny wydziałów

2014

Na podstawie sprawozdań
podstawowych jednostek organizacyjnych
UKSW

Ośrodek Badań Jakości Kształcenia i Ewaluacji UKSW

Raport z samooceny wydziałów

Raport na podstawie sprawozdań jednostek organizacyjnych UKSW – skrót

Ewa Antoniak
Rafał Wiśniewski (Instytut Socjologii)
Marcin Zarzecki (Instytut Socjologii)

Ośrodek Badań Jakości Kształcenia i Ewaluacji
Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie
ul. Dewajtis 5, 01-815 Warszawa
jakosc@uksw.edu.pl

Warszawa, luty 2014

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów nazw jednostek UKSW	3
Wprowadzenie	4
I. Zarys metodologiczny	6
II. Samoocena wydziałów w wybranych obszarach.....	8
Programy kształcenia.....	8
Koncepcja kształcenia	8
Studia I, II stopnia i jednolite magisterskie	9
Studia III stopnia.....	18
Współpraca z otoczeniem.....	23
Dobre praktyki w ocenianej dziedzinie	24
III. Wnioski i rekomendacje	25
Wnioski.....	25
Rekomendacje	25
Spis tabel.....	27
Spis wykresów.....	27

WYKAZ SKRÓTÓW NAZW JEDNOSTEK UKSW

- OBJ** – Ośrodek Badań Jakości Kształcenia i Ewaluacji
- UKSW** – Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie
- WBiNŚ** – Wydział Biologii i Nauk o Środowisku
- WFCh** – Wydział Filozofii Chrześcijańskiej
- WMP** – Wydział Matematyczno-Przyrodniczy. Szkoła Nauk Ścisłych
- WNHiS** – Wydział Nauk Historycznych i Społecznych
- WNH** – Wydział Nauk Humanistycznych
- WNP** – Wydział Nauk Pedagogicznych
- WPiA** – Wydział Prawa i Administracji
- WPK** – Wydział Prawa Kanonicznego
- WSR** – Wydział Studiów nad Rodziną
- WT** – Wydział Teologiczny

Projekt „Kwalifikacja jakości w Uniwersytecie”

Nr POKL. 04.01.01-00-155/11

WPROWADZENIE

Raport samooceny wydziału jest jednym z narzędzi wykorzystywanych w ewaluacji wewnętrznej na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego, a jego sporządzenie, zgodnie z par. 5 ust. 3 pkt 7 zarządzenia w sprawie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, należy do corocznych obowiązków podstawowych jednostek organizacyjnych uczelni. Formę wydziałowego sprawozdania określa, od momentu założenia, Ośrodek Badań Jakości Kształcenia i Ewaluacji UKSW, a zatwierdza ją Uczelniana Komisja ds. Jakości Kształcenia.

W ciągu ostatnich kilku lat wytyczne do raportu ulegały zmianom głównie ze względu na zbyt małą efektywność dotychczasowych sposobów sprawozdawczości. Narzędzie musiało także zostać dostosowane do nowych warunków i wymagań wobec jednostek naukowych, jakie stworzyła reforma szkolnictwa wyższego. Ostatecznie uznano, że najskuteczniejsze w pozyskiwaniu pożądaných informacji od jednostek prowadzących kształcenie będzie zastosowanie przede wszystkim metod ilościowych, co zagwarantuje nie tylko komplet danych, lecz także ich porównywalność. Dodatkowo w celu usprawnienia zarówno sporządzania raportu przez wydziały, jak i analizy zebranych danych, której dokonuje ośrodek, wskazane było skonstruowanie narzędzia w formie elektronicznej i udostępnienie go online. W tym roku w badaniu samooceny wydziałów po raz pierwszy wykorzystano ankietę spełniającą powyższe wymagania.

Zgodnie z obowiązującą na UKSW procedurą kwestionariusz został zatwierdzony przez Uczelnianą Komisję ds. Jakości Kształcenia (na posiedzeniu 29 października 2013 r.). Następnie 13 listopada rozesłano e-mailowe zaproszenia do wzięcia udziału w badaniu z informacją, że termin wypełnienia ankiety online mija 13 grudnia. Dodatkowo gotową kartę należało wydrukować i po zatwierdzeniu przez radę wydziału złożyć w biurze prorektora ds. studenckich i kształcenia do 17 grudnia br.

Wśród pytań zawartych w kwestionariuszu znalazły się przede wszystkim pytania o podstawowe, strategiczne dla wydziału dokumenty i ich zgodność z misją i ze strategią

Projekt „Kwalifikacja jakości w Uniwersytecie”

Nr POKL. 04.01.01-00-155/11

uczelni oraz przyjętą koncepcją kształcenia. Odrębny blok pytań został poświęcony programom kształcenia ze szczególnym uwzględnieniem efektów kształcenia. Zapytano jednostki także o formy współpracy z otoczeniem i dobre praktyki, czyli sprawdzone i godne upowszechnienia rozwiązania. Zawartość karty samooceny wydziału UKSW odpowiada więc głównym elementom wzorów raportów samooceny Polskiej Komisji Akredytacyjnej, dzięki czemu narzędzie to może posłużyć do przygotowania się do ewaluacji zewnętrznej.

Analiza odpowiedzi udzielonych przez wydziały w kartach samooceny nie tylko dostarcza wiedzy na temat tego, jak funkcjonują poszczególne jednostki, lecz także umożliwia ocenę niektórych aspektów organizacji całej uczelni. Badanie pozwala też wysnuć wnioski na temat kompetencji komisji ds. jakości kształcenia, które odpowiadają za dokonanie samooceny wydziału.

Niniejsze opracowanie stanowi wersję skróconą raportu OBJ na podstawie samooceny wydziałów UKSW.

Projekt „Kwalifikacja jakości w Uniwersytecie”

Nr POKL. 04.01.01-00-155/11

I. ZARYS METODOLOGICZNY

W opracowaniu raportu przekrojowego wykorzystano dane zawarte w raportach wydziałowych przygotowywane według standardu Ośrodka Badań Jakości Kształcenia i Ewaluacji UKSW. Obowiązkowi sprawozdawczemu podlegało 10 wydziałów uczelni. Zastosowano kartę samooceny jednostki w formie online, zgodnie z regułami pomiaru typu CAWI. Metodologia gromadzenia danych o wydziałach zakładała realizację celów poznawczych głównie na poziomie oszacowań statystycznych. Zgromadzone dane ilościowe zostały przetworzone za pomocą profesjonalnego oprogramowania statystycznego IBM SPSS wersja 21. Rekomendacja kwantyfikacji danych bazowała na założeniu, iż dostarczać ma ona informacji o takim zakresie i rodzaju, aby pozwolić na uzyskanie wieloczynnikowych charakterystyk pozwalających na eksplorację, opis i wyjaśnienie w parametryczno-wskaźnikowej analizie danych. Formalnej podstawy dla rozwiązań w tej materii dostarcza metodologia stosowana w sprawozdawczości publicznej, której zasadniczym celem jest standaryzacja procedur na każdym poziomie realizacji pomiaru. Przesłanki leżące u podstaw statystyki publicznej wprowadzono w niniejszym raporcie.

Dane o wydziałach zgromadzono za pomocą kwestionariusza internetowego nadzorowanego przez system LimeSurvey bazujący na architekturze kontaktu serwer – respondent. LimeSurvey jest internetową aplikacją, która zainstalowana na serwerze UKSW zarządza programem poprzez przeglądarkę internetową.

CAWI (ang. Computer-Assisted Web Interviewing) – ankieta internetowa nadzorowana przez system komputerowy bazujący na architekturze kontaktu serwer – respondent. Formularz ankiety w wersji elektronicznej jest dystrybuowany do adresowych jednostek obserwacji z poziomu platformy online lub przez samowysyłkowy system online. Zwrot danych przybiera postać macierzy danych generowanych w czasie rzeczywistym przez respondenta lub wypełnionej ankiety badania wymagającej implementacji do macierzy.

Projekt „Kwalifikacja jakości w Uniwersytecie”

Nr POKL. 04.01.01-00-155/11

Elektroniczny raport wypełniły wszystkie wydziały uczelni. Ze względu na sprawozdawczy charakter pomiaru zdefiniowano autonomiczne kody token. Analiza statystyczna została przeprowadzona na macierzy danych SPSS/PASW Statistics. Program daje możliwość pobierania danych w różnych formatach, z różnych źródeł (baz danych, hurtowni danych, arkuszy kalkulacyjnych, plików tekstowych i innych). PASW Statistics Base umożliwił utworzenie raportów tabelarycznych wszelkiego typu od prostych po złożone i wielowymiarowe i dołączanie do nich statystyk spośród 35 dostępnych (m.in. maksimum, minimum, średnia, mediana, dominanta), które były wyliczone dla każdej z komórek i podsumowań.

Przeprowadzono analizę danych za pomocą tabel częstości empirycznej rozkładów wskazań oraz tabel kontyngencji. Jest to klasyczny sposób analizy i redukcji danych. Test niezależności χ^2 posłużył do określenia istotnej statystycznie zależności między zmiennymi, zaś do obliczenia siły związku między zmiennymi użyto współczynników kontyngencji C Pearsona i V Cramera. W procedurze krzyżowania zmiennych zastosowano poprawkę Bonferroniego. Poprawka Bonferroniego jest stosowana w celu utrudnienia uznania za statystycznie istotny wyniku pojedynczego testu przy wielokrotnym przeprowadzaniu testów w oparciu o te same dane. Na przykład przy przeglądaniu wielu współczynników korelacji tworzących macierz korelacji akceptowanie i interpretacja istotności współczynników korelacji na konwencjonalnym poziomie 0,05 mogą nie być poprawne, biorąc pod uwagę przeprowadzanie wielu testów. W szczególności może się okazać, że poziom prawdopodobieństwa związany z błędnym przyjęciem zaobserwowanej wartości współczynnika korelacji jako nieistotnie różniącej się od zera (podczas gdy w rzeczywistości, tzn. w populacji jego wartość wynosi zero), może w tym przypadku znacznie przekraczać 0,05. Poprawka Bonferroniego była dokonywana przez podzielenie poziomu istotności alfa (przyjmowanego na poziomie 0,05) przez liczbę przeprowadzanych testów.

Projekt „Kwalifikacja jakości w Uniwersytecie”

Nr POKL. 04.01.01-00-155/11

II. SAMOOCENA WYDZIAŁÓW W WYBRANYCH OBSZARACH

PROGRAMY KSZTAŁCENIA

Odrębna część karty samooceny jednostki została poświęcona kształceniu. Najpierw wydziały musiały odpowiedzieć na pytania ogólne, a następnie na pytania szczegółowe w odniesieniu do każdego kierunku prowadzonych studiów.

KONCEPCJA KSZTAŁCENIA

ODNIESIENIE DO PROWADZONYCH BADAŃ NAUKOWYCH ORAZ MOŻLIWOŚCI KADROWYCH I FINANSOWYCH WYDZIAŁU

Wszystkie wydziały przygotowały koncepcje i cele programów kształcenia na studiach I i II stopnia, studiach doktoranckich oraz studiach podyplomowych na podstawie prowadzonych przez wydział badań naukowych, analizy możliwości kadrowych i finansowych.

CELE KSZTAŁCENIA A MOŻLIWOŚCI ZATRUDNIENIA I DALSZEJ NAUKI ABSOLWENTÓW

Większość wydziałów zrealizowała (tylko WHCh i WBiNŚ – nie w pełni były przekonane) swoje ogólne cele kształcenia na podstawie analiz przewidywanych możliwości zatrudnienia i kontynuacji kształcenia przez absolwentów studiów.

NAWIĄZANIE DO MISJI I STRATEGII WYDZIAŁU

Uzyskano sto procent pozytywnych odpowiedzi na pytanie, czy ogólna charakterystyka prowadzonych studiów nawiązuje do misji i strategii wydziału.

Projekt „Kwalifikacja jakości w Uniwersytecie”

Nr POKL. 04.01.01-00-155/11

NAWIĄZANIE DO MISJI I STRATEGII UCZELNI

Wszystkie wydziały zapewniają także, że ogólna charakterystyka prowadzonych studiów nawiązuje do misji i strategii uczelni.

ZAPEWNIANIE EFEKTÓW KSZTAŁCENIA ZGODNIE Z WYMOGAMI ORGANIZACJI ZAWODOWYCH I PRACODAWCÓW

W ostatnich latach w szkolnictwie wyższym kładzie się coraz większy nacisk na kształcenie praktyczne. Na pytanie, czy wydział zapewnia efekty kształcenia zgodne z wymogami organizacji zawodowych i pracodawców oraz umożliwiające nabycie uprawnień do wykonywania zawodu lub nowych umiejętności niezbędnych na rynku pracy, uzyskano tylko trzy twierdzące odpowiedzi. Siedem wydziałów stwierdziło, że nie we wszystkich przedmiotach umożliwia zdobycie efektów kształcenia potrzebnych na rynku pracy.

STUDIA I, II STOPNIA I JEDNOLITE MAGISTERSKIE

Na UKSW prowadzone są 33 kierunki studiów, z czego dziewięć wyłącznie na studiach I stopnia (bezpieczeństwo wewnętrzne, ekonomia, informatyka i ekonometria, inżynieria środowiska, muzeologia, nauki ścisłe, ochrona dóbr kultury i środowiska, praca socjalna, religioznawstwo), 20 zarówno na studiach I, jak i II stopnia oraz cztery kierunki w ramach jednolitych studiów magisterskich (prawo, prawo kanoniczne, psychologia, teologia). W karcie samooceny nie było możliwości zaznaczenia rodzajów specjalizacji w ramach kierunku. Tylko WNH wypełnił ankietę, traktując jedną ze specjalizacji jako osobny kierunek. Dla ujednolicenia pomiarów uwzględniono tylko filologię polską (bez klasycznej). Pełny zestaw kierunków przedstawiamy poniżej.

Projekt „Kwalifikacja jakości w Uniwersytecie”

Nr POKL. 04.01.01-00-155/11

Tab. 1. Wykaz kierunków studiów prowadzonych na UKSW

Nazwa wydziału	Kierunek studiów	Forma prowadzenia studiów			Obszar(y) nauk
		I st.	II st.	mgr	
Wydział Biologii i Nauk o Środowisku	biologia	+	+		przyrodnicze
	inżynieria środowiska	+			techniczne
Wydział Filozofii Chrześcijańskiej	filozofia	+	+		humanistyczne
	ochrona środowiska	+	+		humanistyczne i przyrodnicze
	psychologia			+	społeczne
Wydział Matematyczno-Przyrodniczy	chemia	+	+		ściśle
	fizyka	+	+		ściśle
	informatyka	+	+		ściśle i techniczne
	informatyka i ekonometria	+			ściśle i społeczne
	matematyka	+	+		ściśle
	nauki ścisłe	+			ściśle
Wydział Nauk Historycznych i Społecznych	archeologia	+	+		humanistyczne i społeczne
	bezpieczeństwo wewnętrzne	+			społeczne i humanistyczne
	ekonomia	+			społeczne i humanistyczne
	europaistyka	+	+		społeczne
	historia	+	+		humanistyczne
	historia sztuki	+	+		humanistyczne
	muzeologia	+			społeczne, humanistyczne i ścisłe
	ochrona dóbr kultury i środowiska	+			humanistyczne, przyrodnicze i techniczne
	politologia	+	+		społeczne i humanistyczne
	praca socjalna	+			społeczne i humanistyczne
Wydział Nauk Humanistycznych	filologia polska	+	+		humanistyczne
	kulturoznawstwo	+	+		humanistyczne i społeczne
Wydział Nauk Pedagogicznych	pedagogika	+	+		humanistyczne i społeczne
Wydział Prawa i Administracji	administracja	+	+		społeczne
	prawo			+	społeczne
	stosunki międzynarodowe	+	+		humanistyczne i społeczne
Wydział Prawa Kanonicznego	prawo kanoniczne			+	społeczne
Wydział Studiów nad Rodziną	nauki o rodzinie	+	+		humanistyczne i społeczne
Wydział Teologiczny	dziennikarstwo i komunikacja społeczna	+	+		humanistyczne i społeczne
	religioznawstwo	+			humanistyczne i społeczne
	teologia			+	humanistyczne i społeczne

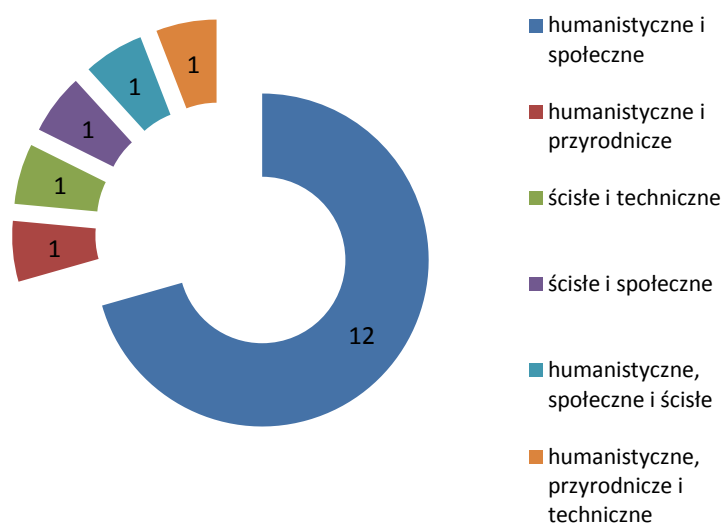
Źródło: OBJ UKSW

Projekt „Kwalifikacja jakości w Uniwersytecie”

Nr POKL. 04.01.01-00-155/11

Wszystkie kierunki studiów prowadzone na UKSW mają profil ogólnoakademicki. Wśród nich więcej jest tych zdefiniowanych jako wieloobszarowe (17), ze zdecydowaną przewagą humanistyczno-społecznych (12).

Wykres 1. Liczba kierunków wieloobszarowych prowadzonych na UKSW

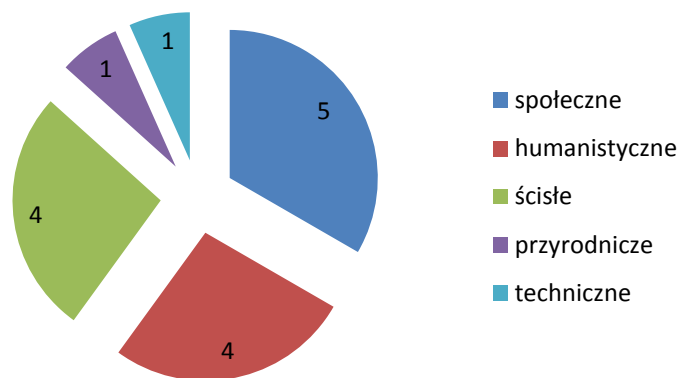
Źródło: OBJ UKSW

Z kolei wśród kierunków jednoobszarowych (15) przeważają społeczne oraz humanistyczne i ściśle (por. wykres 2).

Projekt „Kwalifikacja jakości w Uniwersytecie”

Nr POKL. 04.01.01-00-155/11

Wykres 2. Liczba kierunków jednoobszarowych prowadzonych na UKSW

Źródło: OBJ UKSW

UDZIAŁ OSÓB SPOZA JEDNOSTKI W TWORZENIU PROGRAMU KSZTAŁCENIA DLA KIERUNKU

Prawie na wszystkich wydziałach osoby spoza jednostki były włączone w tworzenie programu kształcenia (na poszczególnych kierunkach). Jedynie na WNH nie uwzględniono w tym procesie innych przedstawicieli.

UWZGLĘDNIENIE W PROGRAMIE EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

We wszystkich jednostkach uczelnianych programy uwzględniają efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

OPIS EFEKTÓW KSZTAŁCENIA DLA POSZCZEGÓLNYCH PRZEDMIOTÓW

Na każdym wydziale z opisów efektów kształcenia dla poszczególnych przedmiotów wynika, że zapewniają one efekty kształcenia określone dla danego kierunku i poziomu studiów.

Projekt „Kwalifikacja jakości w Uniwersytecie”

Nr POKL. 04.01.01-00-155/11

PUNKTACJA ECTS

Na wszystkich wydziałach przypisana przedmiotom liczba punktów ECTS odzwierciedla nakład pracy studentów.

REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA NA DANYM KIERUNKU

Tylko na jednym z wydziałów istnieją efekty kształcenia dla opisywanego kierunku niezrealizowane na żadnym z przedmiotów.

DOSTĘPNOŚĆ PROGRAMÓW KSZTAŁCENIA

Programy kształcenia powinny być ogólnodostępne. Z ankiet wynika, że prawie wszystkie wydziały zamieszczają programy w Internecie, co można uznać za standard. Niektóre, jak WBiNŚ, WP, WPiA, WPK i WSR, umożliwiają także wgląd do programów w innej wersji, np. drukowanej. Wyjątkiem jest WMP, który udostępnia programy głównie w wersji papierowej (zob. tab. 2).

Projekt „Kwalifikacja jakości w Uniwersytecie”

Nr POKL. 04.01.01-00-155/11

Tab. 2. Sposób udostępniania programów kształcenia na studiach I, II stopnia i jednolitych magisterskich

Wydział	Kierunek	I st.		II st.		Jednolite (mgr)	
		online	druk	online	druk	online	druk
WBInS	biologia	+	+	+			
	inżynieria środowiska	+	+				
WFCh	filozofia	+		+			
	ochrona środowiska	+		+			
	psychologia					+	
WMP	chemia	+	+		+		
	fizyka		+		+		
	informatyka		+		+		
	informatyka i ekonometria		+				
	matematyka		+		+		
	nauki ścisłe		+				
WNHiS	archeologia	+		+			
	bezpieczeństwo wewnętrzne	+					
	ekonomia	+					
	europaistyka	+	+	+	+		
	historia	+		+			
	historia sztuki	+		+			
	muzeologia	+					
	ochrona dóbr kultury i środowiska	+					
	politologia	+		+			
	praca socjalna	+					
	socjologia	+		+			
WNH	filologia polska	+		+			
	kulturoznawstwo	+		+			
WNP	pedagogika	+	+	+	+		
WPiA	administracja	+	+	+	+		
	prawo					+	+
	stosunki międzynarodowe	+	+	+	+		
WPK	prawo kanoniczne					+	+
WSR	nauki o rodzinie	+	+	+	+		
WT	dziennikarstwo i komunikacja społeczna	+		+			
	religioznawstwo	+					
	teologia					+	

Źródło: OBJ UKSW

Projekt „Kwalifikacja jakości w Uniwersytecie”

Nr POKL. 04.01.01-00-155/11

DOSTĘPNOŚĆ OPISÓW PRZEDMIOTÓW

Odpowiedzi na pytanie o udostępnianie kart opisów przedmiotów dostarczają informacji o tym, jak generalnie jednostka wywiązuje się z tego obowiązku na kierunku, trzeba więc je uznać za gwarancję dostępności opisów przedmiotów także na poszczególnych zajęciach. Z deklaracji wynika – podobnie jak w kwestii programów kształcenia – że prawie wszystkie wydziały zamieszczają karty opisów przedmiotów w USOS-ie, znów jednak z wyjątkiem WMP. Częściej też niż programy kształcenia występują w wersji drukowanej (zob. tab. 3).

Projekt „Kwalifikacja jakości w Uniwersytecie”

Nr POKL. 04.01.01-00-155/11

Tab. 3. Sposób udostępniania opisów przedmiotów na studiach I, II stopnia i jednolitych magisterskich

Wydział	Kierunek	I st.		II st.		Jednolite (mgr)	
		online	druk	online	druk	online	druk
WBInS	biologia	+	+	+	+		
	inżynieria środowiska	+	+				
WFCh	filozofia	+		+			
	ochrona środowiska	+		+			
	psychologia					+	
WMP	chemia		+		+		
	fizyka		+		+		
	informatyka		+		+		
	informatyka i ekonometria		+				
	matematyka		+		+		
	nauki ścisłe		+				
WNHiS	archeologia	+		+			
	bezpieczeństwo wewnętrzne	+					
	ekonomia	+					
	europaistyka	+	+	+	+		
	historia	+		+			
	historia sztuki	+	+	+	+		
	muzeologia	+	+				
	ochrona dóbr kultury i środowiska	+	+				
	politologia	+		+			
	praca socjalna	+					
	socjologia	+		+			
WNH	filologia polska	+	+	+	+		
	kulturoznawstwo	+	+	+	+		
WNP	pedagogika	+	+	+	+		
WPiA	administracja	+	+	+	+		
	prawo					+	+
	stosunki międzynarodowe	+	+	+	+		
WPK	prawo kanoniczne					+	+
WSR	nauki o rodzinie	+		+			
WT	dziennikarstwo i komunikacja społeczna	+		+			
	religjoznawstwo	+					
	teologia					+	

Źródło: OBJ UKSW

Projekt „Kwalifikacja jakości w Uniwersytecie”

Nr POKL. 04.01.01-00-155/11

METODY KSZTAŁCENIA

Od momentu wprowadzenia Krajowych Ram Kwalifikacji do szkolnictwa wyższego programy kształcenia są opisywane w języku KRK. Aby móc ocenić, na ile określone efekty kształcenia rzeczywiście są zapewniane, trzeba przede wszystkim odpowiedzieć na pytanie, czy metody kształcenia są dobrane odpowiednio do założonych i opisanych efektów uczenia się dla określonego przedmiotu.

Należy zwrócić uwagę, że WFCh i WPiA, a także WNHiS (na dwóch kierunkach) sygnalizują, iż dobór metod dydaktycznych nie jest właściwy w stosunku do założonych efektów kształcenia. Można podejrzewać, że ten problem dotyczy większej liczby kierunków. Warto, aby wydziały poświęciły uwagę przeglądowi metod kształcenia stosowanych na różnych zajęciach, które mają decydujące znaczenie dla osiągnięcia zamierzonych efektów kształcenia przez studentów.

SYSTEM WERYFIKACJI EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

Istotą wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia jest weryfikowanie skuteczności przyjętych rozwiązań i ich ciągłe doskonalenie. Jest to szczególnie ważne w przypadku zajęć dydaktycznych, których prowadzący muszą wykazać, czy student rzeczywiście zdobył wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne.

System weryfikacji efektów kształcenia obowiązujący na uczelni został szczegółowo opisany w „Księdze procedur jakości kształcenia UKSW”, przyjętej 31 lipca 2013 r. Obejmuje on m.in. procedury dotyczące zaliczenia przedmiotu, praktyk studenckich, zapobiegania zjawiskom patologicznym związanym z procesem kształcenia (np. plagiatom) czy dyplomowania. Wydziały odpowiadają zaś za realizację wymienionych procedur na poszczególnych kierunkach i przedmiotach.

Większość wydziałów twierdzi, że ogólnie system weryfikacji efektów kształcenia umożliwia ocenę stopnia ich osiągnięcia. Trzy wydziały (WT, WPiA i WMP) miały jednak trudność z oceną skuteczności systemu weryfikacji efektów kształcenia na wszystkich prowadzonych przez siebie kierunkach. Skłania to do zastanowienia, czy ów system

Projekt „Kwalifikacja jakości w Uniwersytecie”

Nr POKL. 04.01.01-00-155/11

został w całości wdrożony, na ile się sprawdza w praktyce i na ile wydział jest w stanie sprawować nad nim pełną kontrolę.

METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

Sam system weryfikacji również podlega ocenie i może być modyfikowany, jeśli okazuje się nieskuteczny. Dlatego poproszono wydziały o ocenę trafności doboru metod weryfikacji efektów kształcenia i ocen do założonych i opisanych efektów uczenia się dla określonego przedmiotu. Jedynie WFCh i WPiA przyznają, że nie na wszystkich przedmiotach na różnych kierunkach metody weryfikacji efektów kształcenia zostały właściwie dobrane. Jest to obszar, który powinien zostać przez wydziały dopracowany, gdyż w dużym stopniu decyduje on o jakości kształcenia.

OPIS EFEKTÓW KSZTAŁCENIA A RÓŻNICE MIĘDZY FORMAMI PROWADZENIA STUDIÓW

W odniesieniu do kierunków kształcenia prowadzonych zarówno w formie studiów I, jak i II stopnia zadano pytanie, czy opis efektów kształcenia odzwierciedla różnice między formami prowadzenia studiów. Jest to jednocześnie pytanie o elementy funkcjonowania systemu bolońskiego. Tylko na jednym kierunku nie potrafiiono ocenić zestawu efektów kształcenia pod tym względem. Pozostałe jednostki odpowiedziały twierdząco.

STUDIA III STOPNIA

Na UKSW osiem wydziałów ma uprawnienia do nadawania stopnia doktora, łącznie w dwunastu dyscyplinach:

- WFCh – filozofia, psychologia;
- WMP – fizyka, matematyka;
- WNHiS – historia, nauki o polityce, socjologia;
- WNH – literaturoznawstwo;

Projekt „Kwalifikacja jakości w Uniwersytecie”

Nr POKL. 04.01.01-00-155/11

- WNP – pedagogika;
- WPiA – prawo;
- WPK – prawo kanoniczne;
- WT – teologia.

Studia doktoranckie są prowadzone jednak tylko na WFCh, WNHIS, WPK i WT, dlatego część karty samooceny poświęcona studiom III stopnia dotyczyła wyłącznie tych czterech wydziałów.

UDZIAŁ OSÓB SPOZA JEDNOSTKI W TWORZENIU PROGRAMU KSZTAŁCENIA DLA KIERUNKU

Tylko na WPK oraz WFCh osoby spoza wydziału były włączone w tworzenie programu kształcenia dla kierunków realizowanych w jednostce. Na WPK przeprowadzono również konsultacje z doktorantami, przeprowadzono ankietę wśród pracodawców, oficjałów sądów biskupich w tym zakresie.

SPÓJNOŚĆ OPISU CELÓW I EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

Większość wydziałów (WT, WPK, WFCh) realizująca tego rodzaju studia jest przekonana, że stosuje spójny opis celów i efektów kształcenia na oferowanych studiach doktoranckich.

ZWIĄZEK PRAC DOKTORSKICH Z BADANAMI NAUKOWYMI PROWADZONYM W JEDNOSTCE

Prawie wszystkie wydziały (WT, WPK, WFCh) realizujące tego rodzaju studia deklarują, że tematy prac doktorskich są związane z badaniami naukowymi prowadzonymi w jednostce.

Projekt „Kwalifikacja jakości w Uniwersytecie”

Nr POKL. 04.01.01-00-155/11

PROGRAM STUDIÓW A OFERTA ZAJĘĆ FAKULTATYWNYCH

Większość wydziałów wskazuje, że programy studiów zawierają ofertę zajęć fakultatywnych.

EFEKTY KSZTAŁCENIA A MOŻLIWOŚĆ ZDOBYCIA KWALIFIKACJI W ZAKRESIE METOD I TECHNIK PROWADZENIA ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH

Większość wydziałów uważa, że efekty kształcenia umożliwiają zdobycie kwalifikacji w zakresie metod i technik prowadzenia zajęć dydaktycznych.

UWZGLĘDNIENIE W PROGRAMIE EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

Efekty kształcenia umożliwiają zdobycie kwalifikacji w zakresie metod i technik prowadzenia zajęć dydaktycznych w danych jednostkach.

OPIS EFEKTÓW KSZTAŁCENIA A RÓŻNICE MIĘDZY FORMAMI PROWADZENIA STUDIÓW

Prawie na wszystkich kierunkach, konstruując opis efektów kształcenia, wzięto pod uwagę różnice w formach prowadzenia studiów. Jedynie przedstawiciele politologii nie mają zdania na temat tego, czy opis efektów kształcenia na studiach III stopnia uwzględnia te różnice.

EFEKTY KSZTAŁCENIA DLA PRZEDMIOTÓW A EFEKTY KSZTAŁCENIA OKREŚLONE DLA STUDIÓW DOKTORANCKICH

W ocenie wydziałów realizujących studia III stopnia z opisu efektów kształcenia dla poszczególnych przedmiotów wynika, że zapewniają one efekty kształcenia określone dla studiów doktoranckich.

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Kwalifikacja jakości w Uniwersytecie”

Nr POKL. 04.01.01-00-155/11

PUNKTACJA ECTS

Wydział WT i WPK uważają, że przypisana przedmiotom liczba punktów ECTS odzwierciedla nakład pracy doktorantów, zaś przedstawiciele WFCh nie są w pełni do tego przekonani, jeśli chodzi o filozofię i psychologię.

REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA NA DANYM KIERUNKU

Prawie na wszystkich wydziałach efekty kształcenia określone dla poszczególnych przedmiotów zostały w pełni zrealizowane. Tylko WNHiS w odniesieniu do trzech kierunków studiów nie wypowiada się jednoznacznie na temat realizacji efektów kształcenia.

DOSTĘPNOŚĆ PROGRAMÓW KSZTAŁCENIA

W zakresie udostępniania programów kształcenia na studiach doktoranckich zauważalna jest podobna tendencja na poszczególnych wydziałach jak w przypadku studiów I i II stopnia (tab. 4).

Projekt „Kwalifikacja jakości w Uniwersytecie”

Nr POKL. 04.01.01-00-155/11

Tab. 4. Sposób udostępniania programów kształcenia na studiach III stopnia

Wydział	Kierunek	online	druk
WFCh	filozofia	+	
	psychologia	+	
WNHIS	historia	+	
	politologia		+
	socjologia	+	
WPK	prawo kanoniczne	+	+
WT	teologia	+	

Źródło: OBJ UKSW

DOSTĘPNOŚĆ OPISÓW PRZEDMIOTÓW

Opisy przedmiotów na studiach doktoranckich są również dostępne głównie w Internecie.

Tab. 5. Sposób udostępniania opisów przedmiotów na studiach III stopnia

Wydział	Kierunek	online	druk
WFCh	filozofia	+	
	psychologia	+	
WNHIS	historia	+	
	politologia		+
	socjologia	+	
WPK	prawo kanoniczne	+	+
WT	teologia	+	

Źródło: OBJ UKSW

Projekt „Kwalifikacja jakości w Uniwersytecie”

Nr POKL. 04.01.01-00-155/11

METODY KSZTAŁCENIA

Metody kształcenia – w opinii większości wydziałów – są odpowiednio dobrane do założonych i opisanych efektów uczenia się dla określonych przedmiotów. Jednak WNHIS na dwóch kierunkach sygnalizuje, że dobór metod dydaktycznych nie na wszystkich zajęciach jest właściwy w stosunku do założonych efektów kształcenia, a na politologii, że jest niewłaściwy.

SYSTEM WERYFIKACJI EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

Przedstawiciele WT, a także politologii mają wątpliwości, czy system weryfikacji efektów kształcenia umożliwia ocenę stopnia ich osiągnięcia. Pozostałe wydziały zapewniają o skuteczności tego systemu.

MOŻLIWOŚĆ PROWADZENIA SAMODZIELNYCH BADAŃ NAUKOWYCH

Prawie wszystkie jednostki prowadzące kształcenie na studiach doktoranckich deklarują, że zapewniają prowadzenie samodzielnych badań naukowych. Trudno jest ocenić te możliwości tylko na politologii.

WARUNKI DO PRZYGOTOWANIA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

Zdaniem wydziałów na większości kierunków zostały stworzone odpowiednie warunki do przygotowania rozprawy doktorskiej, jednak nie są do tego przekonani przedstawiciele politologii.

WSPÓŁPRACA Z OTOCZENIEM

Wszystkie wydziały współpracują z instytucjami spoza uczelni. Zakres i charakter kooperacji jest jednak dość zróżnicowany. Na przykład dziekan WNHIS wydał zarządzenie, którego celem jest instytucjonalizacja współpracy podejmowanej przez poszczególne instytuty wydziału z interesariuszami zewnętrznymi. Poszczególne

Projekt „Kwalifikacja jakości w Uniwersytecie”

Nr POKL. 04.01.01-00-155/11

instytuty są na różnym etapie formalizacji współpracy. Najczęściej można wyróżnić współpracę z innymi jednostkami akademickimi i naukowymi z kraju (przede wszystkim) oraz z zagranicy.

DOBRE PRAKTYKI W OCENIANEJ DZIEDZINIE

 Odpowiedzi udzielone przez wydziały w tej części ankiety są dosyć ogólne i nie pozwalają na ocenę skuteczności przyjętych rozwiązań czy ich przydatności dla innych jednostek.

Wśród dobrych praktyk wypracowanych na wydziale WFCh wymienia m.in. regularne cotygodniowe spotkania kolegium dziekańskiego w celu omawiania bieżących spraw, coroczne spotkania ze studentami, z doktorantami i pracownikami niesamodzielnymi czy opracowanie wewnętrznego systemu zbierania i przetwarzania danych dotyczących dorobku naukowego pracowników. Z kolei WPiA wymienia wspólne posiedzenia wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia i dydaktycznej, podczas których omawiane są zagadnienia dotyczące jakości kształcenia na wydziale i ustalane strategie działania. Poza tym, jak informuje jednostka, wydziałowy specjalista ds. współpracy z pracodawcami uczestniczy w panelach z interesariuszami zewnętrznymi, dzięki czemu zdobywa wiedzę na temat oczekiwań pracodawców wobec absolwentów. Wydział Teologiczny wspomina zaś o ustanowieniu w instytutach osób odpowiedzialnych za pomoc osobom zatrudnionym na umowę-zlecenie. Wydział Nauk Pedagogicznych za jedną ze swoich dobrych praktyk uznaje organizację dnia absolwenta, który umożliwia pozyskanie informacji na temat kariery zawodowej absolwentów czy zapotrzebowania rynku pracy. Z kolei WPK uważa, że dobrą praktyką na wydziale stała się ankieta przeprowadzana wśród studentów w sprawie doskonalenia programu kształcenia.

Projekt „Kwalifikacja jakości w Uniwersytecie”

Nr POKL. 04.01.01-00-155/11

III. WNIOSKI I REKOMENDACJE

WNIOSKI

Badanie samooceny dostarcza dosyć ogólnych informacji o funkcjonowaniu podstawowych jednostek organizacyjnych UKSW w wybranych do oceny obszarach. Ponadto są to informacje o charakterze deklaratywnym, mogą więc dawać obraz lepszy, niż jest w rzeczywistości. Wynika z nich, że wydziały starają się sprostać wymaganiom stawianym obecnie przed jednostkami naukowo-dydaktycznymi i że w dużym stopniu im się to udaje. Jednak celem tego badania było nie tylko uzyskanie pewnych danych czy oświadczeń wydziałów – równie ważne było skłonienie jednostek odpowiedzialnych za zapewnianie i ocenę jakości kształcenia do przeglądu ważnych obszarów działalności wydziału i w razie konieczności do poprawy ich funkcjonowania, co jest istotą wewnętrznej ewaluacji, a co za tym idzie do wzmocnienia roli wewnętrznych systemów zapewniania jakości.

REKOMENDACJE

Na podstawie przeprowadzonych badań można sformułować następujące zalecenia dla uczelni:

- weryfikacja wydziałowych dokumentów strategicznych pod kątem spójności z ww. dokumentami uczelnianymi;
- sprawdzenie realizacji efektów kształcenia na wszystkich kierunkach i przedmiotach – przegląd metod kształcenia, systemu i metod weryfikacji efektów kształcenia;
- zwiększenie realizacji projektów badawczych oraz zamawianych prac doktorskich zgodnie z przyjętymi dokumentami strategicznymi;

Projekt „Kwalifikacja jakości w Uniwersytecie”

Nr POKL. 04.01.01-00-155/11

- zintensyfikowanie współpracy z zewnętrznymi interesariuszami w sposób sformalizowany, w szczególności powołanie rad przedsiębiorców oraz wypracowanie płaszczyzny współpracy;
- wzmożenie współpracy z wewnętrznymi interesariuszami w sposób sformalizowany;
- walidacja strategii i misji wydziałów z perspektywy problematyki adaptatywności absolwentów do potrzeb rynku pracy;
- przypisanie kierunkom działań podejmowanych w ramach strategii wydziałów wskaźników umożliwiających estymację zrealizowanych zadań wynikających z zapisów strategii;
- publikowanie dokumentów strategicznych wszystkich wydziałów w formacie online zgodnie z polityką otwartości oraz konsultacji zewnętrznych;
- objęcie sprawozdawczością w ramach karty samooceny jednostki studiów podyplomowych oraz zajęć przedmiotowych realizowanych za pomocą platformy e-learning;
- włączenie do sprawozdawczości macierzy analizy pokrycia efektów kształcenia z siatką dydaktyczną kierunków studiów;
- zwiększenie aktywności przedstawicieli wydziałów w Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia jako pośredników między komisją a wydziałem, szczególnie na etapie konsultacji np. nowych narzędzi badawczych wprowadzanych na uczelni.

Projekt „Kwalifikacja jakości w Uniwersytecie”

Nr POKL. 04.01.01-00-155/11

SPIS TABEL

Tab. 1. Wykaz kierunków studiów prowadzonych na UKSW	10
Tab. 2. Sposób udostępniania programów kształcenia na studiach I, II stopnia i jednolitych magisterskich	14
Tab. 3. Sposób udostępniania opisów przedmiotów na studiach I, II stopnia i jednolitych magisterskich	16
Tab. 4. Sposób udostępniania programów kształcenia na studiach III stopnia	22
Tab. 5. Sposób udostępniania opisów przedmiotów na studiach III stopnia	22

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba kierunków wieloobszarowych prowadzonych na UKSW	11
Wykres 2. Liczba kierunków jednoobszarowych prowadzonych na UKSW	12